

Een nieuwe opleiding voor leraren bijenteelt

Jos Plaizier en Hans Gerritsen, resp. voorzitter en secretaris Commissie Onderwijs

Reeds lange tijd zijn geen leraren bijenteelt meer opgeleid. Als dit nog enige tijd zou voortduren zal er een tekort aan leraren bijenteelt ontstaan. In het cursusjaar 1992-1993 zijn de laatste elf leraren opgeleid. De jaren daaraan voorafgaand werd de belangstelling voor de lerarenopleiding telkens minder.

De Commissie Onderwijs heeft zich over dit probleem gebogen en een plan ontwikkeld voor een nieuwe opleiding leraren bijenteelt. Een actuele en aantrekkelijke opleiding, bestemd voor ervaren imkers met affiniteit tot onderwijs.

Inmiddels hebben alle bijenhoudersorganisaties in principe met dit plan ingestemd en willen daarmee de nieuwe opleiding in eigen beheer opzetten en uitvoeren. Er wordt naar gestreefd om in het voorjaar van 2000 te starten met het eerste gedeelte (A-deel) van de nieuwe lerarenopleiding.

Doelstelling

Voor de toekomst en voor de kwaliteit van de bijenhouderij in Nederland is het van groot belang dat voortdurend opleidingen plaatsvinden die belangstellenden in staat stellen daadwerkelijk bijen te kunnen houden. De cursussen 'Verzorgen bijenhouderij' en 'Uitvoeren bijenhouderij' (beginners- en gevorderdencursus) voorzien in een behoefte en zorgen in belangrijke mate voor de aanwas van imkers.

Voor het instandhouden van deze cursussen is een kwalitatief goede en moderne lerarenopleiding onontbeerlijk. Tevens zal door een lerarenopleiding een groep imkers ontstaan die op de hoogte is van de nieuwste ontwikkelingen en inzichten in de bijenhouderij en daardoor een hoog opgeleid theoretisch en praktisch kader gaan vormen.

Globale opzet en doelgroepen van de lerarenopleiding

Allereerst wilde de Commissie Onderwijs een oplossing zoeken voor twee belangrijke kritiekpunten op de vorige lerarenopleiding: de opleiding duurde te lang (twee volle jaren) en was mede daardoor te duur. De nieuwe opleiding zal uit twee gedeeltes bestaan, het A- en het B-gedeelte. Na het volgen van het A-gedeelte moet de kennis zodanig zijn dat men als leraar de cursus 'Verzorgen bijenhouderij' kan geven.

Na het volgen van het B-gedeelte moet het mogelijk zijn om ook de cursus 'Uitvoeren bijenhouderij' te kunnen geven.

Voor ieder deel komt een modulaire opbouw. Per module zal worden gezocht naar een deskundige docent op dat terrein, die het onderwijs in de module kan verzorgen.

Om de kosten binnen de perken te kunnen houden, zal worden uitgegaan van een groot aandeel zelfstudie. Daarmee kan het aantal daadwerkelijke lesuren (contacturen) worden verminderd en de reiskosten voor de deelnemers worden beperkt.

Binnen het landbouwonderwijs wordt een lesbevoegdheid diervverzorging vereist voor het lesgeven aan genoemde cursussen bijenhouderij. Het zal duidelijk zijn dat niet alle leraren diervverzorging staan te trappelen om de bijenteeltcursussen te geven. Een lerarenopleiding voor de bijenhouderij, zoals hier bedoeld, zal door het landbouwonderwijs aangemerkt worden als een bijscholingscursus voor leraren diervverzorging.

Een lerarenopleiding bijenteelt, opgezet en uitgevoerd in eigen beheer van de bijenhoudersorganisaties, geeft een eigen diploma onder verantwoordelijkheid van de gezamenlijke bijenhoudersorganisaties.

Er zijn verschillende doelgroepen waarvoor de opleiding is bestemd:

- Allereerst de hierboven genoemde leraren diervverzorging die een bijscholing willen krijgen voor het geven van de beginners- en gevorderdencursussen.
- Vervolgens ervaren bijenhouders die reeds een willekeurige lerarenopleiding gevolgd hebben met de daarbij behorende didactische scholing.
- Daarnaast willen we ook de mogelijkheid bieden, onder bepaalde condities, aan ervaren bijenhouders zonder een formele didactische scholing.
- Een belangrijke doelgroep is ook de groep bijenteeltleraren die al langer geleden hun opleiding hebben gevolgd. Een of meerdere modules van de cursus kunnen als bijscholing gevolgd worden.
- Tenslotte is de cursus, of onderdelen daarvan, bedoeld voor de vorming van een kader of 'braintrust' onder de bijenhouders. Geïnteresseerde bijenhouders kunnen onderdelen van de cursus tegen een bepaalde vergoeding volgen. De lerarenbevoegdheid wordt daarbij niet nagestreefd.

Eisen te stellen aan deelnemers

De algemene toelatingseisen:

- ten minste vier jaar ervaring met bijhouden, met tenminste drie volken;
- de beginners- en gevorderdencursus moet met goed resultaat gevolgd zijn;
- voor de B-cursus is de A-cursus als vooropleiding nodig en men moet in staat zijn Engelse en Duitse literatuur te lezen.

Met elke aspirant-deelnemer zal een toelatingsgesprek worden gevoerd door de cursusleiding. In dit gesprek komen de volgende aspecten aan de orde: motivatie, kennis, interesse, verwachtingen, ervaring als imker, didactische vaardigheden.

Naar aanleiding van dit gesprek kunnen extra eisen worden gesteld, bijvoorbeeld het volgen van een stage of aanvullende cursus (bijvoorbeeld bij het ontbreken van voldoende didactische kennis).

Inhoud van de cursus

De A-cursus bevat 60 lessen, te verdelen over theorie (36 uur) en praktijk (24 uur). Dit komt overeen met

circa een dagdeel van drie uur per twee weken gedurende een jaar. Daarnaast moet gerekend worden op 20-25 uur zelfstudie.

De modules zijn de volgende:

Vakdidactiek, Leven en biologie van de honingbij, Werken met bijen, Bijengezondheidszorg, Bijenproducten, Bijen en milieu, Historie bijenteelt en organisatie beroepsgroep.

Voor de A-cursus moet gerekend worden op een financiële bijdrage van circa f 675,- per cursist, exclusief boeken en reiskosten. Het is de bedoeling dat de cursus in Wageningen wordt gegeven.

Voor meer informatie over de inhoud van de cursus kan bij het secretariaat van de VBBN een brochure worden aangevraagd, hier zijn ook aanmeldingsformulieren te verkrijgen.

Secretariaat VBBN, Postbus 90, 6720 AB Bennekom, 0317-422422, fax 0317-424180,

E-mail: bijenhuis@tip.nl

bijen FOTO VAN DE MAAND

Foto ingestuurd door Ben Jonker te Epe. Ben imkert met 'huis-, tuin- en keukenbijen'. Zijn stand staat naast het terrein 'De Renderklippen' in Epe/Heerde. Op het moment van schrijven had Ben nog zes bijenvolken, maar volgens hem zijn de bijen slecht uitgewinterd. Ben reist niet met zijn bijen en oogst voornamelijk zomerhoning. Thuis heeft hij potjes honing staan vanaf 1984 tot nu toe, van elk jaar één potje. De potjes van 1992 en 1994 zijn nog steeds niet versuikerd. 1991 was een slecht honingjaar, toen heeft Ben geen honing geoogst. Voor de bijenstal staat een kiwistruik.